

19 de març de 2014

Estadística de distribució personal de la renda i risc de pobresa. Any 2012

El risc de pobresa afecta el 20,1% de la població catalana l'any 2012

El 57,2% de la població estrangera manifesta arribar a fi de mes amb dificultat

L'any 2012 el risc de pobresa afecta el 20,1% de la població catalana, quatre dècimes menys que l'any anterior (20,5%), segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Aquesta taxa se situa per sota de la dada espanyola (22,2%), però per sobre de la Unió Europea (16,9%).

El 31,6% de les llars catalanes manifesten arribar amb dificultat a fi de mes. Les llars on la persona de referència és de nacionalitat estrangera o bé separada o divorciada són on més es percep la dificultat d'arribar a fi de mes, 57,2% i 45,3% respectivament.

L'INE, per tal de calcular les dades de l'Enquesta de condicions de vida 2012, ha utilitzat la població del Cens de població i habitatges 2011 i ha recalculat les dades dels anys 2004-2011 amb aquesta nova població. L'Idescat presenta avui una ampliació de resultats d'aquesta enquesta del 2012 per a Catalunya i ofereix també les dades recalculades del 2011, amb la mateixa base de població. Properament es revisaran les dades corresponents al període 2004-2010.

La desagregació per edats mostra que el risc de pobresa l'any 2012 ha tingut més incidència en els menors de 16 anys, que assoleixen una taxa del 29,4%, la mateixa que l'any anterior. En canvi, la població de 65 anys i més ha reduït el risc de pobresa en 7,1 punts i se situa en el 10,4%, mentre que la de 16 a 64 anys ha augmentat 1 punt i se situa en el 20,1%.

L'any 2012 han rebut prestacions socials 123.500 llars més que l'any anterior

La intervenció de l'Administració pública en la reducció de la pobresa es fa palesa si es comparen les taxes de risc abans i després de transferències socials. La taxa de risc de pobresa abans de qualsevol tipus de transferència social és del 44,8%, i passa al 27,1% després de comptabilitzar les pensions de vellesa i supervivència i al 20,1% quan es comptabilitzen totes les transferències socials.

El 58,7% de llars catalanes van rebre almenys un tipus de prestació social, xifra que suposa el 7,7% més de llars que l'any anterior. De les 1.722.500 llars que van rebre prestacions, el 59,1% van ser beneficiàries de prestacions per vellesa i supervivència, el 28,4% de prestacions per atur i el 27% van rebre altres subsidis o prestacions.

La percepció de dificultat econòmica de les llars per arribar a fi de mes augmenta 8,2 punts percentuals l'any 2012

El 31,6% de les llars catalanes arriben a fi de mes amb dificultat, el 30,2% ho fan amb alguna dificultat i el 38,2% hi arriben amb facilitat. Les llars que tenen una major percepció d'arribar a fi de mes amb dificultat són aquelles on la persona de referència té entre 16 i 39 anys (34,2%). Aquesta dificultat d'arribar a fi de mes s'agudiu més quan la persona de referència està separada o divorciada (45,3%) o bé és de nacionalitat estrangera (57,2%).

El nivell de privació de les llars catalanes ha augmentat per a la majoria de categories, excepte per a la "no poder menjar carn, pollastre o peix almenys cada dos dies". Les privacions més freqüents entre les llars catalanes són les de "no tenir capacitat per fer front a despeses imprevistes" (1.190.100 llars, el 40,6% del total de llars) i la de "no poder-se permetre una setmana de vacances fora de casa almenys una setmana a l'any" (1.200.900 llars, el 40,9% del total de llars).

Els ingressos mitjans nets anuals de la població augmenten en relació amb l'any anterior

Els ingressos mitjans nets anuals de les llars catalanes van ser de 25.787 euros l'any 2011, xifra que representa un 0,4% més que l'any anterior, i els ingressos mitjans per persona van ser de 10.185 euros, un 1,3% superior a l'any anterior.

El llindar d'ingressos anuals sota el qual una persona entra en l'àmbit de risc de pobresa se situa l'any 2012 en 8.082 euros nets anuals per a les llars d'una persona, un 0,8% més que l'any anterior.

En la distribució per intervals de renda del 2011, s'observa que es manté estable tant el nombre de llars amb menor nivell d'ingressos (fins a 9.000 euros nets anuals) com el de major nivell (més de 35.000 euros). A l'interval de 9.001 a 14.000 euros hi ha 45.000 llars menys que l'any anterior, mentre que al de 14.001 a 19.000 euros hi ha 72.000 llars més.

El 24,9% de la població catalana està en risc de pobresa o exclusió social (AROPE), taxa lleugerament per sobre de la mitjana europea

La taxa AROPE complementa l'indicador de risc de pobresa (mesura relativa de la pobresa expressada en termes monetaris), la qual considera el nombre de persones que viuen en llars amb intensitat de treball molt baixa i el nombre de persones amb privació material severa i comptabilitza aquelles persones que es troben almenys en una d'aquestes situacions.

L'any 2012 el 24,9% de la població catalana estava en risc de pobresa o exclusió social, percentatge inferior a l'any anterior (26,6%), i se situa lleugerament per sobre de la mitjana europea (24,8%) i amb un valor similar al de Regne Unit (24,1%) i Portugal (25,3%).

Aquesta taxa del 24,9% és la proporció de la població que o està per sota del llindar de risc de pobresa (20,1%), o viu en llars amb privació material severa (7,4%), o viu en llars amb baixa intensitat de treball (8,9%).

Taula 1. Indicadors de pobresa. 2012

	Taxa de risc de pobresa	Taxa de risc de pobresa o exclusió social (Taxa AROPE)	Índex de desigualtat de la renda (S80/20)
Catalunya	20,1	24,9	6,5
Espanya	22,2	28,2	7,2
Unió Europea	16,9	24,8	5,1

Font: Idescat i Eurostat.

Taula 2. Taxa de risc de pobresa. Persones per grups d'edat Catalunya. 2011-2012

	%			
	Menys de 16 anys	De 16 a 64 anys	65 anys i més	Total
2012	29,4	20,1	10,4	20,1
2011	29,4	19,1	17,5	20,5

Font: Idescat.

Taula 3. Taxa de risc de pobresa. Abans i després de les transferències socials. Catalunya. 2011-2012

	2011	2012
Abans de les transferències socials	43,0	44,8
Abans de les transferències socials (després de pensions, abans d'altres transferències socials)	27,2	27,1
Després de les transferències socials	20,5	20,1

Font: Idescat.

Taula 4. Llars segons tipus de prestacions socials que reben. Catalunya. 2011-2012

	2011	2012
Total de llars (milers)	2.906,5	2.934,3
Llars que reben prestacions (milers)	1.599,0	1.722,5
Llars que reben prestacions (%)	55,0	58,7
Reben prestacions de vellesa i supervivència	62,3	59,1
Reben prestacions per atur (%)	28,4	28,4
Reben altres subsidis o prestacions (%)	28,0	27,0

Font: Idescat.

Taula 5. Llars segons dificultats per arribar a fi de mes. Característiques de la llar. Catalunya. 2012

	<i>Percentatge</i>				Total
	Amb dificultat	Amb alguna dificultat	Amb facilitat	No consta	
Edat de la persona de referència					
De 16 a 39 anys	34,2	32,3	33,5	..	100
De 40 a 64 anys	33,8	27,5	38,7	..	100
65 anys i més	25,2	32,5	42,3	..	100
Sexe de la persona de referència					
Homes	31,0	27,5	41,4	..	100
Dones	32,4	33,5	34,1	..	100
Estat civil					
Solter/a	32,3	34,0	33,7	..	100
Casat/ada	28,8	29,4	41,8	..	100
Viudo/a	33,5	31,7	34,8	..	100
Separat/ada o Divorciat/ada	45,3	22,7	32,0	..	100
Nivell de formació					
Educació primària o inferior	38,7	34,7	26,6	..	100
Educació secundària 1r cicle	32,8	31,8	35,4	..	100
Educació secundària 2n cicle	33,2	29,1	37,7	..	100
Educació superior	21,6	24,8	53,7	..	100
Per nacionalitat					
Espanyola	27,9	30,3	41,8	..	100
Estrangera	57,2	29,4	100
Composició de la llar					
Sense fills dependents*					
Unipersonal	30,0	30,7	39,4	..	100
Dos adults sense fills dependents	25,8	30,7	43,4	..	100
Altres llars sense fills dependents	33,3	32,0	34,8	..	100
Amb fills dependents					
Un adult amb un o més fills depen	47,5	100
Dos adults amb un o més fills depen	33,7	26,9	39,4	..	100
Altres llars amb fills dependents	47,4	38,3	100
Per règim de tinença					
Propietat	27,5	29,4	43,1	..	100
Lloguer	49,9	31,3	18,8	..	100
Cessió gratuïta	44,4	..	100
Total 2012	31,6	30,2	38,2	..	100
Total 2011	23,4	32,5	44,1	..	100

Font. Idescat.

.. Dades poc significatives per al càlcul.

Taula 6. Llars que no poden assumir despeses diverses. Catalunya. 2011-2012

	Vacances mínim una setmana a l'any	Carn, pollastre o peix almenys	Mantenir l'habitatge a temperatura adequada	Capacitat per fer-se càrrec de despeses
Any 2012				
Llars (en milers)	1.200,9	91,5	320,7	1.190,1
% sobre el total de llars	40,9	3,1	10,9	40,6
Any 2011				
Llars (en milers)	907,8	168,2	220,0	1 017,2
% sobre el total de llars	31,2	5,8	7,6	35,0

Font: Idescat.

Taula 7. Renda mitjana neta anual de les llars, persona i unitat de Catalunya. 2011-2012

	<i>Euros</i>		
	2011	2012	% de variació respecte a l'any anterior
Per llar	25 693	25 787	0,4
Per persona	10 054	10 185	1,3
Per unitat de consum	14 911	15 110	1,3

Font: Idescat.

Nota: la renda de les llars corresponen a l'any natural anterior al de l'enquesta.

Taula 8. Llindar del risc de pobresa segons la composició de la llar. Catalunya. 2012

<i>Euros anuals</i>	
Llindar de risc de la pobresa de Catalunya	
Composició de la llar	
Llars d'una persona	8.082,0
Llars de dos adults	12.123,0
Llars d'un adult i dos infants	12.931,2
Llars de dos adults i dos infants	16.972,2

Font: Idescat.

Taula 9. Llars per trams d'ingressos nets anual de la llar. Catalunya. 2011-2012

	2011		2012	
	Milers de llars	%	Milers de llars	%
Ingressos nets anuals de la llar				
fins a 9.000 euros	351,8	12,1	352,5	12,0
9.001 - 14.000 euros	412,7	14,2	367,1	12,5
14.001 - 19.000 euros	437,4	15,0	509,7	17,4
19.001 - 25.000 euros	446,7	15,4	413,8	14,1
25.001 - 35.000 euros	578,6	19,9	610,9	20,8
35.001 euros i més	679,3	23,4	680,3	23,2
Total	2.906,5	100	2.934,3	100

Font: Idescat.

Nota: els ingressos de les llars corresponen a l'any natural anterior al de l'enquesta.

Taula 10. Components de la taxa de risc de pobresa o exclusió social. Catalunya. 2011-2012

	<i>% sobre total població</i>			
	Taxa de risc de pobresa	Baixa intensitat de treball *	Privació material severa	Taxa de risc de pobresa o exclusió social
2012	20,1	8,9	7,4	24,9
2011	20,5	9,1	7,2	26,6

Font: Idescat.

Nota: * Càlcul efectuat sobre la població de 18-59 anys i aplicat a la població de 0 a 59

Taula 11. Taxa de població en risc de pobresa o exclusió social a Catalunya i països de la Unió Europea. 2011-2012

	% sobre total població	
	2011	2012
EU (28 països)	24,3	24,8 e
EU (27 països)	24,2	24,7 e
Islàndia	13,7	12,7
Noruega	14,5	13,8
Països Baixos	15,7	15,0
República Txeca	15,3	15,4
Suècia	16,1	15,6
Finlàndia	17,9	17,2
Suïssa	17,2	17,5
Luxemburg	16,8	18,4
Àustria	16,9	18,5
Dinamarca	18,9	19,0
França	19,3	19,1
Eslovènia	19,3	19,6
Alemanya	19,9	19,6
Eslovàquia	20,6	20,5
Malta	22,1	23,1
Estònia	23,1	23,4
Regne Unit	22,7	24,1
Catalunya	26,6	24,9
Portugal	24,4	25,3
Polònia	27,2	26,7
Xipre	24,6	27,1
Espanya	27,7	28,2
Itàlia	28,2	29,9
Croàcia	32,3	32,3
Hongria	31,0	32,4
Lituània	33,1	32,5
Grècia	31,0	34,6
Letònia	40,1	36,2
Romania	40,3	41,7
Bulgària	49,1	49,3
Irlanda	29,4	:
Turquia	:	:

Font: Idescat i Eurostat.

:=No disponible e=Estimacions

Nota metodològica

L'Idescat presenta una ampliació de resultats de l'**Enquesta de condicions de vida** realitzada per l'INE l'any 2012. Aquesta és una operació estadística de caràcter anual i harmonitzada en l'àmbit europeu, que té com a objectiu disposar d'informació estadística sobre la distribució de la renda, les condicions de vida i l'exclusió social. Pel que fa als resultats, la referència és l'any 2012, tot i que els ingressos i les prestacions socials es recullen amb referència a l'any anterior.

L'INE, per tal de calcular les dades de l'Enquesta de condicions de vida 2012, ha utilitzat la població del Cens de població i habitatges 2011 i ha recalculat les dades dels anys 2004-2011 amb aquesta nova població. L'Idescat presenta avui una ampliació de resultats d'aquesta enquesta del 2012 per a Catalunya i ofereix també les dades recalculades del 2011, amb la mateixa base de població. Properament es revisaran les dades corresponents al període 2004-2010.

A fi de mesurar el risc de pobresa a què està exposada la població d'un territori, cal establir un llindar de renda anual neta equivalent sota el qual una persona entra en l'àmbit d'aquest risc. En el cas de Catalunya, aquest risc pot ser considerat des d'un llindar calculat amb la distribució de la renda d'Espanya (7.182,1 euros nets anuals per persona segons l'INE), que situaria la taxa de pobresa de Catalunya en un 16,8%, o bé des d'un llindar en què es considera exclusivament la distribució de la renda de Catalunya (8.082 euros nets anuals per persona segons l'Idescat), el qual situa el risc de pobresa de la població en un 20,1%.

Per tal d'analitzar el risc de pobresa i la distribució de la renda s'utilitzen les escales d'equivalència, ja que les necessitats d'una llar varien segons el nombre de persones que hi conviu. Les escales d'equivalència són una mesura d'ajustament que converteix el nombre de membres residents a la llar en nombre d'unitats de consum. Per exemple, per a una llar unipersonal, el llindar de risc de pobresa s'estableix en 8.082 euros, mentre que per a una llar amb dos adults i dos infants menors de 14 anys el llindar passa a ser de 16.972,2 euros.

Ingressos nets de la llar: Ingressos nets percebuts durant l'any anterior de referència de l'enquesta pels membres de la llar. Aquests ingressos es componen dels ingressos del treball per compte d'altri, beneficis/pèrdues del treball per compte propi, prestacions socials, rendes de capital i de propietat, transferències rebudes i pagades a altres llars, ingressos percebuts per menors, el resultat de les declaracions de l'IRPF i per l'impost sobre el patrimoni i les rendes procedents d'esquemes privats de pensions no relacionats amb el treball. No inclouen components no monetaris, llevat del cotxe d'empresa.

Capacitat per arribar a fi de mes: Mesura que vol recollir la percepció de dificultat o facilitat per arribar a fi de mes dels entrevistats. Aquesta mesura és de naturalesa subjectiva. Les categories publicades queden agrupades de la manera següent:

Amb dificultat:

Amb molta dificultat

Amb dificultat

Amb alguna dificultat

Amb facilitat:

Amb certa facilitat

Amb facilitat

Amb molta facilitat

Risc de pobresa (o pobresa relativa): Situació de desavantatge en què es troba una persona respecte al nivell de vida mitjà de la societat objecte d'estudi. L'objectiu primari és establir un llindar d'ingressos que depèn de la distribució dels ingressos per unitat de consum de les persones. Aquest llindar s'anomena llindar de risc de pobresa i es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos. La mediana és el valor que, ordenant tots els individus de menor a major ingrés, deixa una meitat d'aquests per sota d'aquest valor i l'altra meitat per sobre.

En els resultats presentats es fa servir el llindar per a Catalunya. Una persona amb uns ingressos anuals per unitat de consum inferiors a aquest llindar es considera que està en risc de pobresa.

Taxa de risc de pobresa: Percentatge de persones que estan per sota del llindar de risc de pobresa. El llindar es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos disponibles anuals equivalents de la població catalana.

Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE): Indicador que recull la proporció de població que es troba o bé en situació de risc de pobresa, o bé en situació de privació material severa, o bé que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa.

Taxa de privació material severa: Taxa que es defineix com el percentatge de població que presenta una mancança forçada d'almenys 4 dels 9 ítems que conformen la privació material: pagar sense endarreriments els rebuts de l'habitatge o de compres ajornades; poder anar de vacances almenys una setmana a l'any; poder fer un àpat de carn, pollastre o peix (o l'equivalent vegetarià) almenys cada dos dies; poder afrontar despeses imprevistes (la quantitat fixada correspon al llindar de pobresa mensual de l'any anterior); poder permetre's un telèfon (incloent-hi telèfon mòbil); poder permetre's una televisió en color; poder permetre's una rentadora; poder permetre's un cotxe; poder mantenir l'habitatge a una temperatura adient.

Intensitat de treball a la llar: Intensitat que es calcula dividint la suma total de mesos treballats pels membres en edat activa de la llar per la suma total dels mesos en què aquests membres de la llar poden treballar durant l'any anterior a l'enquesta. Les persones en edat activa són definides com els individus d'entre 18 a 59 anys que no són nens dependents (nens dependents són els individus de 0 a 15 anys o els de 16 a 24 anys si són inactius i viuen almenys amb un progenitor o tutor). La intensitat de treball es mesura en valors que van del 0 a l'1.

Llars amb intensitat de treball molt baixa: Llars la intensitat de treball de les quals es considera molt baixa quan se situa en valors iguals o inferiors a 0,20. La taxa de població que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa es calcula sobre la població de 0 a 59 anys.